

STAY

Still Tourism Around Yard

POVZETEK POROČILA

Ta publikacija je nastala v okviru projekta Erasmus+ "Still Tourism Around Yard" (STAY) v okviru razpisa KA220-VET 2022. Vsebina odraža izključno stališča avtorja in Komisija ne odgovarja za kakršno koli uporabo informacij iz publikacije. Številka projekta: 2022-1-SI01-KA220-VET-000087663

Seznam sodelavcev:

	• Jerneja Rozman • Tina Cuderman • Nina Kaličanin
	• Juan Carlos Muñoz Flores
	• Zdenka Nosková • Eduard Uher • Lucie Ficková
	• Lucia Tacconi • Righini Cosimo
	• Luis Amorim • Sara Silva
	• Micaela Cosgrove • Sergio Pedregosa Peris

Družbeni mediji

www.twitter.com/StayProjectEU

Spletna stran projekta

www.stay-erasmus.eu

KAZALO VSEBINE

UVOD	5
DEFINICIJA	8
Ostala Evropa	9
Nemčija	9
Francija	9
Švedska	9
Nizozemska	9
Avstrija	9
ZAHTEVE	10
Ostala Evropa	11
Nemčija	11
Francija	11
Švedska	12
Avstrija	12
ZAKONODAJA	13
Ostala Evropa	14
Nemčija	14
Francija	14
Švedska	14
Nizozemska	14
Avstrija	15
ŠTEVILO STRUKTUR PO DRŽAVAH	16
Ostala Evropa	17
Nemčija	17
Francija	17
Švedska	17
Nizozemska	17
Avstrija	17
POVPRAŠEVANJE IN TRENDI V SEKTORJU	18
Ostala Evropa	19
Nemčija	19
Francija	19
Avstrija	19
FINANCIRANJE IN PRILOŽNOSTI	20
Ostala Evropa	22

Nemčija	22
Francija	22
Švedska	23
Nizozemska	23
Avstrija	23
ČEŠKA	24
Pregled	24
Posebna zakonodaja	24
Podatki o sektorju	24
Povpraševanje in trendi	24
Financiranje in priložnosti	24
ITALIJA	25
Pregled	25
Posebna zakonodaja	25
Podatki o sektorju	25
Povpraševanje in trendi	25
Financiranje in priložnosti	25
ŠPANIJA	26
Pregled	26
Posebna zakonodaja	26
Podatki o sektorju	26
Povpraševanje in trendi	26
Financiranje in priložnosti	26
SLOVENIJA	27
Pregled	27
Posebna zakonodaja	27
Podatki o sektorju	27
Financiranje in priložnosti	27
PORTUGALSKA	28
Pregled	28
Posebna zakonodaja	28
Podatki o sektorju	28
Povpraševanje in trendi	28
Financiranje in priložnosti	28
ZAKLJUČEK IN SWOT ANALIZA	29
VIRI	31

UVOD

Ta kratek dokument povzema rezultate raziskav, ki so jih izvedli partnerji projekta STAY v zvezi s povezovanjem agroturizma v posameznih državah.

Nacionalna poročila razkrivajo neenotno stanje v raziskanih državah, saj se podatki, številke in opredelitve v zvezi z agroturizmom zelo razlikujejo.

Na evropski ravni namreč ni skupnega okvira, kaj šele strategije za razvoj tega sektorja, ki je pogosto del podeželskega turizma, čeprav ga pogosto odlikuje izrazita povezava z zemljo in kmetijsko dejavnostjo.

Zaradi pandemije Covid-19 se je turizem na podeželju okrepil in dosegel vrh leta 2020 (39,4 % vseh nočitev v turističnih nastanitvah EU je bilo na podeželju medtem, ko je bilo nekaj več kot tretjina (34,8 %) nočitev v mestih in predmestjih, nekaj več kot četrtnina (25,8 %) pa v mestih) (vir: Eurostat, Tourism statistics at regional level).

Eurostat je leta 1998 podeželski turizem opredelil kot: *"dejavnosti oseb, ki potujejo in bivajo na podeželskih območjih (brez množičnega turizma), ki niso v njihovem običajnem okolju, za manj kot eno zaporedno leto za namene preživljanja prostega časa, poslovanja in druge namene"*.

Od sedemdesetih let prejšnjega stoletja je podeželski turizem razvojna strategija za številna podeželska območja, saj omogoča prebivalstvu, da ostane na območju, ustvarja delovna mesta in prispeva k njihovem razvoju (Rajović in Bulatović, 2017).

Zato ni naključje, da je diverzifikacija v zadnjih letih postala prevladujoča strategija razvoja kmetijstva, kar so omogočili ukrepi in intervencije v programih razvoja podeželja, namenjeni povečanju večnamenskosti kmetij (Almeida in Pinto Machado, 2021).

Javne naložbe so namreč omogočile podporo prenovi kmetijskih poslopij in podeželskih hiš v nastanitvene zmogljivosti za turiste, ki so pomemben vir dohodka za kmete (Sharpley in Vass, 2006).

Danes skoraj 8 % celotne proizvodnje kmetijske industrije v smislu ekonomske vrednosti predstavljajo neločljive nekmetijske dejavnosti (19,8 milijarde EUR) (Vir: Eurostat, 2022). Žal na evropski ravni ni na voljo podrobnejših podatkov o prispevku dejavnosti podeželskega turizma in agroturizma k dohodku iz kmetijstva, zapleteno pa je tudi pri analizi posameznih držav.

STAY
Still Tourism Around Yard

Nova evropska politika (SKP 2023-2027), ki se je začela izvajati leta 2023 se osredotoča na deset glavnih točk (Vir: agriculture.ec.europa.eu):

- zagotavljanje pravičnega dohodka za kmete;
- povečanje konkurenčnosti;
- izboljšanje položaja kmetov v verigi preskrbe s hrano;
- ukrepanje v boju proti podnebnim spremembam;
- varstvo okolja;
- ohranjanje krajine in biotske raznovrstnosti;
- podpiranje menjave generacij;
- razvoj dinamičnih podeželskih območij;
- varovanje kakovosti hrane in zdravja;
- spodbujanje znanja in inovacij.

Veliko ciljev je mogoče uresničiti tudi s povečanjem vloge kmečkega turizma v nacionalnih Programih razvoja podeželja (PRP), zlasti v nekaterih evropskih državah, kjer je v tem sektorju še veliko prostora za rast.

NAVODILA ZA BRANJE

Na naslednjih straneh bodo povzeti podatki iz različnih držav, ki so vključene v projekt STAY: Češka, Italija, Španija, Slovenija in Portugalska. Na kratko pa bodo predstavljene tudi druge evropske države.

V informativnih listih za vsako državo so povzeti podatki iz nacionalnih poročil, v katerih so navedene dodatne podrobnosti in pojasnila.

Vidiki, ki jim je bila posvečena največja pozornost so bili:

1. prisotnost **opredelitve** pojma kmečki turizem;
2. preverjanje relativnih strukturnih **zahtev** za dejavnosti agroturizma, s posebnim poudarkom na povezavi s kmetijsko dejavnostjo;
3. Preverjanje **regionalne** ali **nacionalne zakonodaje**, ki ureja ta sektor;
4. Navedba številčnih **podatkov** o številu obstoječih struktur prisotnih v državi, in njihovih virih;
5. Ocena **trendov** rasti sektorja;
6. Vse **možnosti financiranja** za podjetja.

Za lažjo primerjavo omenjenih podatkov med različnimi državami, so bile pripravljene posebne primerjalne tabele, ki bodo olajšale primerjavo zgoraj navedenih točk med državami.

Na koncu dela je bila po SWOT metodologiji izdelana preglednica, v kateri so bile združene glavne prednosti in slabosti ter nevarnosti in priložnosti, ki so značilne za sektor v okviru analiziranih držav. V analizo so bili vključeni vidiki, ki so skupni več državam. Uporaba SWOT analize za agroturizem na evropski ravni se mora vključiti v literaturo, kar odpira potrebo po večji vključenosti institucij EU v analizo tega sektorja.

DEFINICIJA

Agroturizem je oblika turizma, ki vključuje obiskovalce k spoznavanju kmetijske dejavnosti na delujočih kmetijah ali podeželskih posestvih in v njih tudi sodelujejo. Opredelitev agroturizma se lahko od države do države nekoliko razlikuje, saj je prilagojena lokalnim razmeram in kmetijskim praksam.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
Agroturizem je opredeljen kot oblika podeželskega turizma, ki ga izvajajo kmetijski podjetniki v primarni kmetijski proizvodnji. Poleg neposrednega izkoriščanja narave, podeželske krajine in avtentične kulture je zanj značilna tudi neposredna povezava s kmetijskim delom ali kmetijo s kmetijsko funkcijo.	Dejavnosti agroturizma so dejavnosti sprejema in gostoljubja, ki jih izvajajo kmetijski podjetniki z uporabo svojih kmetij v povezavi z dejavnostmi obdelovanja zemlje, gozdarstva in živinoreje (Vir: Nacionalni zakon 96/2006).	Agroturizem je vrsta nastanitve na podeželju, povezana s kmečkimi poklici in agrarnim načinom življenja.	V Sloveniji se turistična kmetija uvršča med kmečki turizem ali agroturizem. Opredelitev turistične kmetije v sami uredbi ni podana, navedeni pa so natančni pogoji, ki jih mora zagotavljati kmetija z nastanitvijo, kar pa je urejeno z uredbo: "Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)". Uredba spada v Zakon o kmetijstvu (ZKme-1).	Objekt na kmetiji, ki je namenjen zagotavljanju nastanitvenih storitev in gostom omogoča spremljanje in spoznavanje kmetijske dejavnosti ali sodelovanje pri delu, ki se izvaja v skladu s pravili, ki jih določi odgovorna oseba (Vir: Nacionalni zakon št. 39/2008).

Ostala Evropa

Nemčija

Agroturizem (Ländlicher Tourismus) je turistična ponudba na podeželju, ki vključuje bivanje z doživetji na kmetijskem gospodarstvu ali v njegovi bližini, ki jo večinoma organizirajo kmetje in omogoča kmetijski industriji ustvarjanje dodatnega dohodka. Glavna ideja je povezanost z gostujočo družino, ki pride v osebni stik s turistom in mu predstavi vsakdanje življenje na podeželju.

Francija

Vse turistične dejavnosti, ki potekajo na kmetiji in omogočajo ljudem, da spoznajo kmetijske dejavnosti in podeželski način življenja ter uživajo proizvode kmetije. Pogosto je na voljo tudi nastanitev na kraju samem. (Journal officiel électronique authentifié n° 0142 du 18/06/2017).

Švedska

Tip počitnic, ki se običajno preživljajo na kmetijah.

Nizozemska

Vse oblike rekreacije in turizma na obstoječih kmetijah in vrtovih.

Avstrija

Turistične kmetije so aktivne kmetije, ki svojo osnovno kmetijsko funkcijo dopolnjujejo z nekaterimi oblikami turističnih dejavnosti. Kmetija je okolje za nastanitev, gostinstvo in druge proizvode, ki so na voljo turistom. Turist lahko uživa eno ali več od naslednjega: (i) nastanitev na kmetiji (npr. nočitev z zajtrkom), (ii) gostinske storitve, (iii) neposredno sodelovanje pri kmetijskih dejavnostih (npr. obiranje grozdja, molža krave), (iv) indirektno doživljanje dejavnosti na kmetiji (npr. uživanje obrokov na kraju samem, obiranje jabolka z drevesa, zvonjenje kozjih zvoncev, opazovanje krav na paši) in (v) rekreacijske dejavnosti, pri katerih kmetija zagotavlja pokrajino, kot je npr. sprostitev od vsakdanjega dela v ekološki savni, iskanje osvežitve ob hoji z bosimi nogami na rosnih pašnikih zunaj.

ZAHTEVE

Zahteve za vodenje agroturističnega podjetja v Evropi se lahko razlikujejo glede na posamezno državo in regijo. V preglednici je povzetek glavnih zahtev po državah. Za boljše razumevanje operativnih zahtev je nacionalno poročilo poglobljeno raziskalo temo ter poročalo o koristnih informacijah in viru za poglobljeno analizo.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
Kmetje morajo izpolnjevati posebne zahteve in pridobiti dovoljenja pristojnih organov za izvajanje agroturizma.	Kmetje morajo izpolnjevati posebne zahteve in pridobiti dovoljenja pristojnih organov za opravljanje dejavnosti agroturizma. Zahteve se lahko spremenijo glede na regionalno zakonodajo.	Za izvajanje agroturizma morajo kmetje izpolnjevati posebne zahteve (vsaka avtonomna skupnost svoje standarde opredeli z uredbo) in pridobiti dovoljenja pristojnih organov.	Za izvajanje agroturizma morajo kmetje izpolnjevati posebne zahteve/pogoje in pridobiti dovoljenja pristojnih organov za opravljanje dopolnilnih dejavnosti.	Kmetje morajo izpolnjevati posebne zahteve in pridobiti dovoljenja pristojnih organov za izvajanje agroturizma.

Ostala Evropa

Nemčija

V Nemčiji **ni zakonskih zahtev za kmetijsko-turistične obrate**. Vendar pa je nemško turistično združenje vzpostavilo sistem razvrščanja s petimi zvezdicami, klasifikacijo DTV, ki je prostovoljna za vse turistične nastanitve. Kakovost teh nastanitvenih obratov se ugotavlja s kontrolo različnih meril (infrastruktura, prostori, storitve, prosti čas in posebne značilnosti) na vsaka tri leta.

Naslednjih **sedem znakov kakovosti** velja za podeželske turistične obrate, od katerih se eden nanaša posebej na kmečke turistične nastanitve: **počitniška kmetija, ki je bila preizkušena s kakovostjo**.

Merila, ki se ocenjujejo s to oznako kakovosti, so:

- Počitniški objekt se nahaja v prostorskem kontekstu aktivne kmetije.
- Dvorišče je čisto, urejeno in v lepem stanju.
- Ob prihodu vas čaka osebna dobrodošlica, zagotovljena je dostopnost gostitelja.
- Vsaj enkrat na teden je na voljo ogled kmetije.
- Na voljo so izdelki regionalnega porekla.
- Na kmetiji so na voljo vsaj štiri redna doživetja.

Ta merila se pregledajo vsaka tri ali štiri leta. Decembra 2017 je v njih sodelovalo 1.100 udeležencev.

Obstajajo tudi tri druge oznake kakovosti, namenjene kmetijam, ki se ukvarjajo s posebnimi dejavnostmi: testirana počitniška sadjarska kmetija, testirana počitniška ribogojnica in testirana počitniška doživljajska kmetija.

Francija

V Franciji **ni zakonskih zahtev** za kmetijsko-turistične obrate. Vendar pa dve združenji združujeta kmetije, ki se ukvarjajo z agroturizmom: Accueil Paysan in Bienvenue à la Ferme. Vsaka od teh združenj ima svoje zahteve, predvsem **etične narave** za dostop do njihovih mrež in koriščenje njihovih storitev.

Te vrednote so povezane s **trajnostnim kmetijstvom** z družbenega, gospodarskega in okoljskega vidika, prevzemanjem vloge **ambasadorja kmečkega življenja, osebno obravnavo gostov** ter stalno in podporno **interakcijo z ozemljem** na katerem delujejo.

Švedska

Na Švedskem ni pravnih obveznosti za kmetijsko-turistične obrate. Kljub temu je najpomembnejše združenje kmetij Bo på Lantgård Sverige, ki se ukvarja z agroturizmom na Švedskem oblikovalo in upravlja prostovoljni znak kakovosti.

Vsaka kmetija, ki se ukvarja s kmečkim turizmom je ocenjena na več področjih in je glede na kakovost označena **z 1 do 5 pšeničnih klasov**. En sam pšenični klas pomeni, da je kmetija izpolnila vse zahteve za članstvo v Bo på Lantgård Sverige. Pet pšeničnih klasov pomeni, da je kmetija visoke kakovosti in standarda. Takšne kmetije imajo na svoji kmetiji in spletni strani viden logotip Bo på Lantgård Sverige.

Merila kakovosti se nanašajo na naprave, opremo in prostore.

Avstrija

V Avstriji ni zakonskih zahtev, ki bi pogojevale izvajanje kmečkega turizma. Vendar so **znaki kakovosti**, ki jih je uvedlo nacionalno združenje Urlaub am Bauernhof, za nastanitve v okviru agroturizma prostovoljni. Znamka se vzpostavi s preverjanjem skladnosti z merili kakovosti, ki **segajo od dveh (najnižja kakovost) do petih (najvišja kakovost) cvetov**.

Ta merila kakovosti so določena v skladu s standardiziranimi specifikacijami glede **kakovosti kmetij, opreme in storitev**. Agroturistični objekti morajo med drugim izpolnjevati naslednja pravila:

- Nastanitev gosta mora biti **od kmetije oddaljena največ 500 metrov**.
- Objekti morajo biti **čisti in urejeni**.
- V posameznem objektu mora **biti največ 50 ležišč**.

ZAKONODAJA

Zakonodaja se od države do države razlikuje tudi glede zahtev. Na evropski ravni ni pravnega okvira, sektor pa v večini dokumentov in poročilih SKP ni omenjen. Nacionalna poročila izvedena v okviru projekta STAY, bi lahko bila razpoložljiv vir informacij o trenutnem stanju pravnega priznavanja agroturizma v nekaterih evropskih državah.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
-------	---------	---------	-----------	-------------

Ni posebne zakonodaje, ki bi se nanašala samo na agroturizem. Veliko število predpisov v zvezi s podeželskim turizmom.	Nacionalni zakon 96/2006 o agroturizmu določa opredelitev, zahteve in vrsto dejavnosti v agroturizmu. 21 regionalnih zakonov določa merila in zahteve za agroturizem v regiji.	Posebne nacionalnega okvira za agroturizem ni. 10 od 17 avtonomnih skupnosti je sprejelo predpise o agroturizmu.	Agroturizem je opredeljen v Uredbi o dopolnilnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 57/2015), ki določa skupine in vrste dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, njihove značilnosti in obseg, vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti, vpis v register kmetijskih dejavnosti, podrobnejše pogoje za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, nadzor in sankcije za kršitve. Uredba ima podlago v Zakonu o kmetijstvu (ZKme-1).	Zakonski odlok št. 39/2008, nacionalni okvir za turizem na podeželju. Nacionalna zakonodaja razlikuje med različnimi kategorijami turizma na podeželju: agroturizem, podeželska hiša in podeželski hotel.
--	--	---	--	---

Ostala Evropa

Nemčija

V Nemčiji ni **posebne zakonodaje o agroturizmu** ne na zvezni ne na regionalni ravni. Prav tako ni zakonodaje o podeželskem turizmu. Agroturistični objekti morajo **upoštevati zakone, ki urejajo kmetijske prakse, zahteve za vstop v podjetja in davčno zakonodajo**.

Francija

V Franciji **ni posebne zakonodaje o agroturizmu**. Zakon št. 2005-157 (23. februar 2005) o razvoju podeželskih območij **je vseboval več določb, namenjenih spodbujanju in podpiranju večnamenskosti kmetij**, na primer ustanovitev sklada **CASDAR za financiranje pobud za razvoj podeželja**. S pravnega vidika se šteje, da podjetja, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, opravljajo kmetijske dejavnosti, zato zanje velja zakonodaja o kmetijstvu.

Švedska

Švedska **nima posebne nacionalne zakonodaje ali politike, ki bi bila namenjena izključno agroturizmu**. Vendar pa se za dejavnosti agroturizma lahko uporabljajo različni predpisi in smernice, povezani s kmetijstvom, turizmom in rabo zemljišč.

Na Švedskem kmetijstvo ureja **Švedski kmetijski svet (Jordbruksverket)**, ki nadzira kmetijske prakse, dobro počutje živali in okoljske vidike. Kmetje, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, morajo upoštevati ustrezne kmetijske predpise, kot so predpisi povezani z živinorejo, varnostjo hrane in upravljanjem zemljišč.

Nizozemska

Nizozemska **nima posebne zakonodaje ali politike namenjene izključno agroturizmu**. Vendar se nekateri predpisi in smernice uporabljajo za dejavnosti agroturizma v okviru obstoječih okvirov kmetijstva, turizma in rabe zemljišč.

Na Nizozemskem kmetijske dejavnosti urejajo **Ministrstvo za kmetijstvo, naravo in kakovost hrane (Ministerie et al. en Voedselkwaliteit)** ter različni regionalni in lokalni organi. Kmetje, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, morajo upoštevati kmetijske predpise, povezane z dobrim počutjem živali, varnostjo hrane in vplivom na okolje.

Kar zadeva turizem, **nizozemski odbor za turizem in konvencije (NBTC)** v okviru trženja destinacij spodbuja doživetja podeželskega turizma, vključno s kmečkim turizmom. Tudi regionalne turistične organizacije lahko zagotavljajo smernice in podporo za agroturistične pobude na lokalni ravni.

Na Nizozemskem lahko predpise o rabi zemljišč urejajo občinski ali deželni organi. Lokalni prostorski načrti, okoljski predpisi in kmetijske razvojne politike lahko vplivajo na vzpostavitev in izvajanje dejavnosti kmečkega turizma na kmetijskih zemljiščih.

Avstrija

V Avstriji **ni posebne zakonodaje o agroturizmu** ne na zvezni ne na regionalni ravni. Prav tako ni zakonodaje o podeželskem turizmu. **Za objekte kmečkega turizma veljajo splošni pogoji hotelirstva iz leta 2006.**

ŠTEVILO STRUKTUR PO DRŽAVAH

Agroturizem je pomemben in rastoč sektor evropske turistične industrije. Vendar pa vse države, ki so vključene v projekt STAY nimajo posodobljenih podatkov o tem sektorju. Tudi viri podatkov se od države do države spreminjajo. Zato je nemogoče opraviti ustrezno primerjavo med njimi.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
315 agroturističnih podjetij (Uradni podatki - 2016)	25.390 agroturističnih podjetij (Uradni podatki -2022)	3,196 agroturističnih podjetij (Uradni podatki - 2020) (14,075 nastanitev v podeželskih hišah)	Več kot 1355 agroturističnih podjetij (Uradni podatki - 2023), več kot 699 turističnih kmetij z nastanitvijo (2023)	293 agroturističnih podjetij (Uradni podatki - 2021)

Ostala Evropa

Nemčija

Na **9.910 kmetijah** v Nemčiji je na voljo **138.310 postelj**. Poleg tega je še **20.000 ležišč v kampih in drugih podeželskih spalnih objektih**.

Francija

Novejših podatkov o agroturizmu v Franciji ni. Leta 1996 je bilo ocenjeno, da se je z agroturizmom ukvarjalo približno **15.000 kmetov**, ki so ponujali **160.000 ležišč**. Po novejših podatkih (2011) je **manj kot 3 % kmetov (približno 17.000 kmetij)** ponujalo kakršno koli dejavnost, povezano s turizmom.

Švedska

Uradnih podatkov ni. V okviru organizacije Bo på Lantgård Sverige je **več kot 100 kmetijskih gospodarstev, ki nudijo nastanitev** na podeželju po vsej državi. **0,6 % kmetij** na Švedskem sodeluje v dejavnostih kmečkega turizma. Ustvarjanje dohodka za te dejavnosti se šteje za minimalno.

Nizozemska

Leta 2009 je **2,2 tisoč kmetij na Nizozemskem izvajalo dejavnosti kmečkega turizma**. Agroturizem vključuje rekreacijo v domačem okolju, sprejemanje obiskovalcev (na vodenih ogledih, v kavarni ali restavraciji) ter najem rekreacijskih dobrin, živali za rekreacijo ali objektov za rekreacijo. To pomeni, da lahko turisti obiščejo **3 od 100 kmetij**.

Največ podjetij, ki ponujajo kmečki turizem, so **mlekarske kmetije (581 kmetij), pašne živinorejske kmetije (443 kmetij), poljedelske kmetije ter kmetije s konji in poniji (obe 315 kmetij)**.

Avstrija

V Avstriji je na voljo **63.818 ležišč v 8.467 počitniških kmetijah** (2018).

POVPRAŠEVANJE IN TRENDI V SEKTORJU

Agroturizem je pomemben in rastoč sektor evropske turistične industrije, ki ga poganja vse večje povpraševanje po pristnih doživetjih na podeželju. Med pandemijo COVID-19 se je sektor soočal z izzivi

zaradi omejitev potovanj, manjšega števila obiskovalcev in sprememb v vedenju potrošnikov. Vendar pa se pričakuje, da si bo sektor agroturizma z obnovitvijo potovanj in povečanjem zanimanja za podeželska in trajnostna doživetja opomogel.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
Večinoma družine, skupine prijateljev. Trend rezervacij izven sezone in vse večje povpraševanje po doživljajskem turizmu.	12.051 gostov v agroturizmu v letu 2022, ki prihajajo predvsem iz tujih držav. V zadnjih desetih letih je bilo zabeleženo stalno povečevanje števila turistov in prihodkov sektorja.	Nastanitve podeželskega turizma so v povprečju ponujale 158.547 ležišč. Tipični potnik je domači turist.	V letu 2019 je turistične kmetije obiskalo 109.532 gostov (252.625 nočitev). Na turističnih kmetijah Združenja turističnih kmetij Slovenije je gostom na voljo 5.851 ležišč.	Turizem na podeželju (TRA) je leta 2021 omogočil približno 24,5 tisoč ležišč. Večina gostov je portugalskih (76 %), sledijo španski, nemški in francoski (4 %).

Ostala Evropa

Nemčija

Število **prenočitev** je doseglo **1.500.000**. **Povprečno število prenočitev na leto je 112**: najvišje povprečje ima Saška-Anhalt dežela (121), najnižje pa Baden-Württemberg, Bavarska in Posarje (Saarland) (107).

Osrednje regionalne točke so **Bavarska** (Alpe in Predalpe), **Baden-Württemberg** (Schwarzwald), **Schleswig-Holstein** in **Lower Saxony** (North et al.). Te štiri zvezne dežele skupaj obsegajo približno dve tretjini nacionalne ponudbe.

Francija

Povprečna posteljna zmogljivost je od 8 do 12 postelj. Agroturistični objekti so skoncentrirani v **Pirenejih, Alpah, dolini Rone, Sredozemlju in na atlantski obali**.

Najbolj tipičen profil stranke je **družina iz mestnega okolja**, katere starši so stari med 35 in 54 let, z visoko akademsko in ekonomsko ravnjo (najmanj 2.200 EUR na mesec).

Avstrija

Po podatkih iz leta 2018 je na kmečkih turizmih gostovalo **982.485 oseb**, ki so v povprečju ostale **5,7 dni**. To je 31,54 % več od povprečnega časa, izračunanega v dnevih, ki ga obiskovalci preživijo v drugih vrstah turističnih nastanitev. **Število prenočitev** v agroturističnih objektih je znašalo **5.035.486**.

Dejavnost agroturizma je skoncentrirana **na jugu in zahodu Avstrije ter v gorskih regijah blizu Alp (Tirolska, Koroška in Štajerska)**.

FINANCIRANJE IN PRILOŽNOSTI

Razvoj agroturizma podpirajo različni programi Evropske unije, regionalne pobude za financiranje in nacionalne politike, ki spodbujajo razvoj podeželja, trajnostni turizem in ohranjanje kulture. Vendar se razpoložljivost in vrste subvencij od države do države lahko precej razlikujejo. Pomembno je opozoriti, da so neposredna sredstva, ki so namenjena izrecno spodbujanju agroturizma, lahko omejena, veliko sredstev pa je usmerjenih v spodbujanje nekmetskih dejavnosti na splošno.

ČEŠKA	ITALIJA	ŠPANIJA	SLOVENIJA	PORTUGALSKA
PODUKREP 6.4.2 SPODBUJANJE KMEČKEGA TURIZMA (RDP): Ta operacija podpira naložbe za diverzifikacijo dejavnosti kmetijskih izvajalcev na področju kmečkega turizma, kar vodi k diverzifikaciji dohodka in ustvarjanju delovnih mest za nekvalificirano delovno silo za spodbujanje širše uporabe kmetij in uporabe podeželskih opučenih površin. Ta podpora se ne uporablja za potrošni material, dostopne ceste, splošne stroške iz člena 45 Uredbe (EU) št. 1305/2013 in druge izdatke, ki niso neposredno povezani z izvajanjem projekta. Prispevek v državni proračun Češke republike iz programa Ministrstva za regionalni razvoj. Nekateri občasni programi Državnega kmetijskega intervencijskega sklada za izgradnjo	Na italijanski ravni so ukrepi za ohranjanje sektorja kmečkega turizma navedeni v italijanskem programu razvoja podeželja 2014-2022. V okviru podukrepa 6.2 PRP so se zagotavljale subvencije za zagon podjetij za nekmetske dejavnosti na podeželju. Podukrep 6.4 podpira naložbe za vzpostavitev in razvoj nekmetskih dejavnosti, vključno s kmečkim turizmom. Leta 2020 so italijanske regije za podukrepa 6.4 in 6.2 skupaj namenile 624 milijonov EUR, kar je 3,4 % celotnega proračuna PRP.	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) ali Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), ki se uporabljata v Španiji, sta vključevala podporo za agroturistične pobude. V okviru programa LEADER 2023-2027 se še vedno dodeljujejo sredstva za podporo ustanavljanju agroturističnih podjetij v Španiji. Ta finančna pomoč se usmerja prek lokalnih akcijskih skupin za spodbujanje razvoja podeželja.	V okviru Strateškega načrta SKP 2023-2027 je Sloveniji na voljo 1.798.311.677 EUR. Od katerega je namenjeno: 683.500.469 EUR za prvi steber SKP (neposredna plačila, vinoarstvo in čebelarstvo) 1.114.811.208 EUR za drugi steber SKP oziroma razvoj podeželja (550.850.960 EUR iz proračuna EU in 563.960.248 EUR iz proračuna Republike Slovenije). Poleg lastnih sredstev so na voljo tudi različna sredstva EU, nacionalna in občinska sredstva.	Na Portugalskem sta agroturizem in turizem na podeželju (TRA) dovzetna za nekatere vrste spodbujevalne podpore, in sicer: - Podporni programi programa GAL Lokalne akcijske skupine; - Linija za obnovo območij (Turismo de Portugal, IP); - Kvalifikacijska linija - 2021 - Bančni protokol (Turismo de Portugal, IP + finančne institucije) - za območja z nizko gostoto LDT.

STAY
Still Tourism Around Yard

kmečkega gostišča ali druge vrste
nastanitve.

Naključne regionalne subvencije.

Ostala Evropa

Nemčija

Okvir za razvoj podeželja v Nemčiji je vzpostavljen s **trinajstimi različnimi regionalnimi programi**, ki določajo prednostne naloge in mehanizme financiranja za dejavnosti, ki spodbujajo razvoj podeželskih skupnosti in ozemelj. Programi razvoja podeželja (PRP) vseh trinajstih regij vključujejo sredstva za **lokalne razvojne strategije (LRS)**, ki jih pripravljajo in **izvajajo lokalne akcijske skupine (LAS)** v okviru **pristopa LEADER**.

Nemčija je iz **EKSRP za leto 2021 prejela 1,6 milijarde evrov**. V letih **2023-2027** bo Nemčiji letno dodeljena še **1 milijarda evrov**.

Finančna pomoč za kmečki turizem je razvrščena pod **ukrep 6 (razvoj kmetij in podjetij)**, natančneje v **podukrep 6.4 (pomoč za zagon podjetij za nekmetske dejavnosti na podeželju)**. Dodeljeni zneski se razlikujejo glede na regije, ki to finančno podpirajo za dejavnost agroturizma dopolnjujejo z lastnimi subvencijami in kreditnimi linijami.

Francija

Francija je iz **EKSRP za leto 2021 prejela 2,3 milijarde evrov**. V letih **2023-2027** bo Franciji letno dodeljenih dodatnih **1,5 milijarde evrov**. Vendar je v programu razvoja podeželja turizem le bežno omenjen kot eno od prednostnih področij intervencij, pogojen pa je z ohranjanjem krajine in kmetijskih zemljišč.

Na nacionalni ravni francosko ministrstvo za kmetijstvo pripravlja **Nacionalni Program Razvoja Podeželja in Kmetijstva** v Franciji, vendar je njegovo izvajanje zaupano različnim regionalnim **kmetijskim zbornicam**, ki nato financirajo ukrepe prek **sklada CASDAR**. Tretje prednostno tematsko področje (**kakovost in izboljšanje proizvodov**) vsebuje podukrep (**C.5 Podpiranje ustvarjanja storitev na kmetijah, ki krepijo lokalne vire**), ki izrecno navaja **agroturizem kot eno od dejavnosti, ki se lahko financirajo iz sklada CASDAR**.

Švedska

Švedska dodeljuje finančno pomoč kmetijsko-turističnim obratom in pobudam prek **44 lokalnih akcijskih skupin (LASi)**, ki izvajajo lokalne razvojne strategije po pristopu LEADER ali "od spodaj navzgor".

Ta finančna pomoč je uvrščena v **6. prednostno nalogo** EKS RP (socialno vključevanje, zmanjševanje revščine in gospodarski razvoj na podeželju). Natančneje, švedski program za razvoj podeželja predvideva, da bo pod prednostno nalogo povezano z diverzifikacijo, prejel 117,9 milijona EUR javnih subvencij.

Švedska je iz EKS RP za leto **2021 prejela 258 milijonov evrov**. V letih **2023-2027** bo Švedski letno dodeljenih dodatnih **211 milijonov evrov**.

Nizozemska

Nizozemski program razvoja podeželja kot prednostno nalogo določa **ustvarjanje novih delovnih mest in izboljšanje življenjskih pogojev na podeželju s pristopom lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CDDL/Leader)**.

Nizozemska je iz EKS RP za leto **2021 prejela 161 milijonov evrov**. Za obdobje **2023-2027** bo Nizozemski letno dodeljenih dodatnih **73 milijonov evrov**.

Avstrija

Prednostne naloge in cilji razvoja podeželja so v Avstriji določeni v programu razvoja podeželja (PRP). To je osnovni okvir, v katerem dejavnosti, ki spodbujajo socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželju prejemajo finančno pomoč iz EKS RP, ki jo dopolnjujejo drugi različni nacionalni skladi. PRP se izvaja po pristopu "**od spodaj navzgor**" prek **strategij lokalnega razvoja, ki jih pripravi 75 lokalnih akcijskih skupin (LAS)**.

Finančna pomoč za kmečki turizem je uvrščena v 6. prednostno nalogo (spodbujanje socialne izključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja na podeželju) s poudarkom na diverzifikaciji, podpori MSP in ustvarjanju delovnih mest. Avstrija je iz EKS RP za leto 2021 prejela 635 milijonov evrov. V letih 2023-2027 bo Avstriji letno dodeljenih dodatnih 520 milijonov evrov.

ČEŠKA

Pregled

Agroturizem je zaradi svoje zgodovine na Češkem rastoč sektor, vendar je po številu in podatkih daleč od drugih sosednjih držav, kot sta Poljska ali Slovenija. Na začetku devetdesetih let je bila država odprta za tuje turiste, kar je bilo številčno zelo uspešno. Leta 2021 je v različne nastanitvene objekte na Češkem prišlo približno 11,4 milijona turistov. Agroturizem ima namreč velik potencial, da kmetom zagotovi alternativni vir dohodka, zlasti na podeželju, kjer so možnosti za diverzifikacijo omejene. Vendar ni nobenega nacionalnega programa, namenjenega spodbujanju agroturizma, ki je deležen vse večje pozornosti splošne javnosti in kmetov.

Posebna zakonodaja

Enotne opredelitve agroturizma ni, vendar so se zainteresirane strani strinjale z opredelitvijo agroturizma kot oblika podeželskega turizma, ki ga izvajajo kmetijski podjetniki v primarni kmetijski proizvodnji. Poleg neposrednega izkoriščanja narave, podeželske krajine in avtentične kulture je zanj značilna neposredna povezava s kmetijskim delom ali kmetijo s kmetijsko funkcijo. Veliko število predpisov, ki se nanašajo tako na turizem kot na kmetijstvo, bi se lahko nanašalo na agroturizem. Vendar ne kot na podlago, ki bi deloval kot referenca za ta sektor. Poleg tega so predpisi pogosto nejasni in protislovni.

Podatki o sektorju

Glede na opredelitev, ki se uporablja za sistem štetja, strokovnjaki ocenjujejo med 600 in 1.000 kmečkih turizmov. Variabilnost števila se spremeni, če upoštevamo samo kmetije, ki ponujajo nastanitev ali, če upoštevamo tudi tiste, ki ponujajo turistične in doživljajske storitve. Po uradnih podatkih iz leta 2016 je bilo na Češkem naštetih 315 kmetij, ki se ukvarjajo z agroturizmom.

Povpraševanje in trendi

Uradnih informacij in statističnih podatkov o povpraševanju in trendih v sektorju ni mogoče najti, ker institucije na nacionalni ravni niso pripravljene spremljati sektorja, ponudniki storitev agroturizma pa ne želijo sporočati informacij o sebi.

Financiranje in priložnosti

V prejšnjem programskem obdobju SKP je Češka aktivirala podukrep 6.4.2 s ciljem podpiranja diverzifikacije kmetijske proizvodnje in podpiranja nekmetijskih dejavnosti kmetov. Čeprav ta sredstva niso izključni vir financiranja, jih lahko kmetje uporabijo za vzpostavitev dejavnosti kmečkega turizma.

ITALIJA

Pregled

Agroturizem v Italiji je bil od zgodnjih začetkov močno povezan s kmetijstvom. V nekaterih regijah države je postal pomembna dejavnost, ki prispeva k ohranjanju podeželskih območij in razvoju samega podeželja. Kmetije na podeželskih in gorskih območjih niso le gospodarska dejavnost, temveč imajo vlogo in funkcijo pri ohranjanju družbe in varovanju okolja. Ta večnamenska vloga kmetijstva se imenuje multifunkcionalnost in razvoj agroturizma v Italiji in je eden najboljših primerov tega. Večnamenskost kmetijstva je mogoče opredeliti kot sposobnost primarnega sektorja, da proizvaja sekundarno blago in storitve različnih vrst, ki so skupaj in do neke mere neizogibno povezani s proizvodnjo produktov za prehrano ljudi in živali.

Posebna zakonodaja

Italija je sprejela okvirni zakon, ki ureja kmečki turizem. Gre za nacionalni zakon št. 96 z dne 20. februarja 2006, ki ima ključno vlogo pri opredeljevanju in urejanju različnih vidikov dejavnosti agroturizma v državi. Zagotavlja jasno opredelitev agroturizma ter določa nekatere parametre in omejitve za delovanje agroturističnega obrata. Regije in avtonomne pokrajine so pristojne za izdajo posebnih zakonodajnih ukrepov za opredelitev dejavnosti agroturizma na lokalni ravni. Leta 2013 je Italija z ministrskim odlokom, z dne 13. februarja 2013 uvedla sektorsko oznako Agriturismo Italia. Ta oznaka deluje podobno kot sistem ocenjevanja z zvezdicami, ki se uporablja za hotele. Uporaba sončnic kot simbolov omogoča javnosti splošno predstavo o ravni udobja, obsegu storitev in kakovosti okoljskega konteksta, ki ga ponuja posamezna kmetija, ki se ukvarja z agroturizmom.

Podatki o sektorju

Novembra 2022 je bilo v Italiji 25.390 kmečkih turizmov (+3,3 % v primerjavi z letom 2019), od tega več kot petina v Toskani. Od skupnega števila jih približno 80 % agroturizma ponuja nastanitev, približno 50 % gostinske storitve, približno 50 % pa rekreacijske in športne dejavnosti.

Povpraševanje in trendi

Obisk italijanskega agroturizma se je sčasoma stalno povečeval. Po pandemiji se je povečalo povpraševanje po bolj oddaljenih krajih, sektor pa trenutno raste. Leta 2021 je bilo zabeleženih več kot 12.000 prenočitev v vrednosti 1,1 milijona evrov.

Financiranje in priložnosti

Podukrepa 6.2 in 6.4 programa za razvoj podeželja sta bila aktivirana v vseh italijanskih regijah. Ta posebna sredstva so bila dodeljena za spodbujanje nekmetijskih dejavnosti, kot je agroturizem. Leta 2020 je skupni proračun, ki so ga italijanske regije dodelile podukrepom 6.4 in 6.2, znašal 624 milijonov EUR, kar je 3,4 % celotnega proračuna PRP. Vendar zgolj na podlagi predloženih informacij ni mogoče določiti natančnega zneska sredstev, ki so bila vložena v dejavnosti agroturizma.

ŠPANIJA

Pregled

Turizem v Španiji je dobro razvit sektor in država je bila leta 2022 tretja na svetu po številu mednarodnih turističnih prihodov. Tudi kmetijsko-živilski sektor je gonilna sila, saj predstavlja 5,5 % BDP. Zaradi teh dveh elementov je Španija v kateri je sektor agroturizma, pomemben vir dohodka za kmete. Potrošnike vse bolj privlači turizem, ki povezuje sprostitev z možnostjo konkretnih doživetij, zato narašča zanimanje za agroturizem, ki lahko izpolni te nove zahteve.

Posebna zakonodaja

Agroturizem v Španiji je mogoče opredeliti kot: "vrsto nastanitve na podeželju, povezano s kmetijskimi poklici in agrarnim načinom življenja". Vendar uradne opredelitve in okvirnega zakona, ki bi opredeljeval ta sektor na nacionalni ravni. Zaradi vse večjega razvoja tega sektorja pa je 10 regij (v Španiji imenovane Avtonomne skupnosti) doslej odobrilo predpise o podeželskem turizmu na regionalni ravni, ki vključujejo posebne reference za agroturizem. To so: Andaluzija, Aragonija, Kastilja-La Mancha, Katalonija, Avtonomna skupnost Navarra, Skupnost Valencija, Galicija, Balearski otoki, Baskija in Knježevina Asturija. Različni predpisi imajo različne pristope k sektorju. Za več podrobnosti glejte špansko nacionalno poročilo.

Podatki o sektorju

Po podatkih agrarnega popisa se za kmečki turizem uporablja 3.196 kmetijskih objektov. Vendar agroturizem vključuje tudi druge dejavnosti, ki niso neposredno povezane s prenočevanjem. Število je zato verjetno večje, saj se ocenjuje, da je v zagotavljanje različnih storitev (gostinstvo, delavnice in rekreacijske dejavnosti na ravni kmetije, vključevanje v dejavnosti na kmetiji) vključenih do 5.000 objektov.

Povpraševanje in trendi

Od začetka pandemije se je število postelj v podeželskih skupnostih v Španiji povečalo. Njihovo število je leta 2022 znašalo že več kot 158.000 (Instituto Nacional de Estadística, 2022). Žal ni mogoče razlikovati med vrstami nastanitev, zato podatki o bivanju v agroturizmu niso na voljo.

Financiranje in priložnosti

V okviru programa LEADER 2023-2027 se še vedno dodeljujejo sredstva za podporo ustanavljanju agroturističnih podjetij v Španiji. Ta finančna pomoč se usmerja preko lokalnih akcijskih skupin za spodbujanje razvoja podeželja.

SLOVENIJA

Pregled

Podeželski turizem je eden najuspešnejših in najhitreje rastočih sektorjev v Sloveniji. Združuje različne elemente, kot so podeželje, dediščina, tradicija podeželja, ekološki turizem, izobraževalne dejavnosti in kmečka doživetja. Slovenija se želi v okviru svoje strategije trajnostne rasti uveljaviti kot svetovno priznana zelena butična destinacija, pri čemer želi izkoristiti potencialne svoje raznolike pokrajine, bogate naravne vire in kulturno raznolikost. Razvoj agroturizma lahko prispeva k trajnostnemu turističnemu sektorju, hkrati pa služi kot pomemben vir gospodarskega dohodka. To je še posebej pomembno zaradi zmanjševanja števila kmetij v zadnjih dveh desetletjih.

Posebna zakonodaja

Zakon o kmetijstvu in Zakon o gostinstvu zajemata in določata potrebne zahteve za izvajanje turističnih dejavnosti na kmetiji. Agroturizem se šteje za dopolnilno dejavnost v kmetijskem sektorju, zato morajo biti za opravljanje te vrste dejavnosti izpolnjeni določeni pogoji glede razpoložljivosti zemljišč in letnega dohodka. Predpisi o dopolnilnih dejavnostih, vključno z agroturizmom, so na voljo v Uradnem listu RS, št. 57/15.

Podatki o sektorju

Kmečki turizem se deli na gostinski in negostinski turizem. Združenje turističnih kmetij poroča o več kot 900 kmetijah, ki se ukvarjajo s turizmom na kmetiji in 661 kmetijah z nastanitvijo. V celotni državi je na turističnih kmetijah več kot 5.851 postelj za goste (3 % vseh v državi) in približno 36.000 sedežev, če štejemo tudi gostinske storitve.

Povpraševanje in trendi

Statistični urad Republike Slovenije je v letu 2019 na turističnih kmetijah našteval več kot 109.500 gostov. Kar 80 % prenočitev na turističnih kmetijah so ustvarili tuji gostje. Nasprotno pa je razmerje med domačimi in tujimi gosti, ki so kmetije obiskali kot dnevni gostje na izletniških kmetijah, vinotočih in kmetijah z osmimi zvezdicami, obrnjeno.

Financiranje in priložnosti

V slovenskem strateškem načrtu SKP 2023-2027 je prisotna posebna intervencija za podporo različnim nekmetskim dopolnilnim dejavnostim, kot so turistične dejavnosti. Podpora znaša do 30 % financiranja upravičenih stroškov (stroški gradnje, obnove nepremičnin, nakupa opreme in naprav itd.) naložbe. Drugi viri možnosti financiranja so na voljo pri lokalnih akcijskih skupinah, občinskih in drugih nacionalnih skladih.

PORTUGALSKA

Pregled

Leta 1986 je portugalska zakonodaja omenjala turizem na podeželju in navajala izraze: turizem v naseljih, podeželski turizem in agroturizem. Razlog za to je bila rast sektorja podeželskega turizma v prejšnjem desetletju. Leta 2008 je bila z zakonsko uredbo št. 39 določena nova pravna ureditev za upravljanje turističnih nastanitev, ki je vsebovala tudi opredelitev tipologij turističnih nastanitev, vključno s turizmom na podeželju (TRA), v katerega je vključen tudi agroturizem. Skupno število turističnih obratov na podeželju (TRA) se je v zadnjih desetletjih stalno povečevalo in leta 2021 je bilo aktivnih 1.455 obratov turizma na podeželju.

Posebna zakonodaja

V skladu z zakonsko uredbo št. 39/2008 je agroturizem ustanova, namenjena zagotavljanju nastanitvenih storitev na podeželju, ki ima za svoje delovanje ustrezen sklop objektov, struktur, opreme in dopolnilnih storitev, da bi ohranila in okrepila arhitekturno, zgodovinsko, naravno in krajinsko dediščino regije. Zakonodaja določa tudi nekatere zahteve za agroturizem. Gostom je treba omogočiti, da se seznani s kmetijskimi dejavnostmi, ki se izvajajo na kmetiji. Poleg tega zakonodaja določa zahteve glede vrste nastanitve, vključno s številom sob, najmanjšo velikostjo, pohištvom in vrsto opreme, ki mora biti prisotna v nastanitvi.

Podatki o sektorju

Leta 2021 je bilo v nastanitvenih objektih na podeželju (TRA) na voljo približno 24,5 tisoč ležišč, pri čemer so podeželske hiše predstavljale 56,9 % zmogljivosti v tem segmentu nastanitev. Podeželskim hotelom je pripadalo 21 % zmogljivosti, z 20,4 % pa so jim sledile enote agroturizma. Čeprav so objekti TRA predstavljali približno 22 % celotne ponudbe turističnih nastanitev, so obsegali le 6 % vseh razpoložljivih ležišč. Posledično je agroturizem z 293 enotami predstavljal približno 1,22 % vseh nastanitvenih zmogljivosti.

Povpraševanje in trendi

Večina gostov, ki bivajo v agroturističnih nastanitvah so domači prebivalci, ki predstavljajo približno 76 % vseh gostov. To je v velikem nasprotju s celotno turistično pokrajino, kjer prebivalci običajno predstavljajo približno 52 % vseh obiskovalcev.

Financiranje in priložnosti

Na portugalskem sta agroturizem in nastanitev podeželskega turizma (TRA) lahko upravičena do različnih vrst spodbujevalne podpore, vključno z: Podpornimi programi GAL, linijo za oživitev območij (Turismo de Portugal, IP), linijo za kvalifikacijo ponudbe - 2021 - bančni protokol (Turismo de Portugal, IP + finančne institucije) - za območja z nizko gostoto poselitve (LDT- Low-Density Territories). Cilj teh spodbud in možnosti financiranja je spodbuditi rast in razvoj agroturizma in TRA na portugalskem ter prispevati k diverzifikaciji in trajnosti podeželskih gospodarstev.

ZAKLJUČEK IN SWOT ANALIZA

Agroturizem ponuja edinstveno priložnost za raziskovanje in spoznavanje bogate kmetijske dediščine in raznovrstnih naravnih pokrajin na podeželju. Zaradi tega je lahko ta sektor strateška prednost za spodbujanje razvoja podeželja ob hkratnem ohranjanju kulture in dediščine skupnosti.

Eden od vrhuncev kmečkega turizma je razpoložljivost lokalno pridelane hrane in pijače. Poleg kmetijskega vidika se agroturistične destinacije pogosto ponašajo s kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi, ki obogatijo celotno turistično izkušnjo. Ena od največjih prednosti agroturizma je v tem, da lahko obiskovalcem zagotovi pristna in poglobljena doživetja. Za razliko od običajnega turizma agroturizem potnikom omogoča aktivno sodelovanje s kmetijsko skupnostjo. Sodelujejo lahko pri kmetijskih dejavnostih, kot so pobiranje pridelkov, skrb za živino ali spoznavanje trajnostnih kmetijskih praks.

Vendar se agroturizem srečuje z več izzivi, ki ovirajo njegovo rast in razvoj. Pomanjkanje celovitih podatkov in informacij o agroturizmu na nacionalni in evropski ravni predstavlja veliko oviro. Oblikovalci politik nimajo dovolj informacij za oblikovanje učinkovitih strategij, ugotavljanje trendov in sprejemanje premišljenih odločitev za podporo in spodbujanje sektorja.

Nosilci kmečkega turizma se pogosto soočajo z zapletenimi upravnimi postopki in predpisi, ki so lahko dolgotrajni. Ti postopki lahko vključujejo pridobivanje dovoljenj, licenc, upoštevanje zdravstvenih in varnostnih predpisov ter krmarjenje skozi različne birokratske postopke.

Zapleteni postopki so lahko tudi izziv za prilagoditev namestitvev in dejavnosti, da bi bile dostopne invalidom ali osebam s posebnimi zahtevami. Poleg tega ta prilagoditev zahteva naložbe, znanje in ozaveščenost, zlasti če se uporablja za že obstoječe stavbe in objekte. Številna podeželska območja na katerih prevladuje kmečki turizem, trpijo zaradi neustrezne infrastrukture. Omejena internetna povezljivost, slabe razmere na cestah in nezadostne možnosti javnega prevoza turistom otežujejo dostop do teh regij in njihovo raziskovanje.

Za zaključek naj povem, da so za razvoj agroturizma potrebna skupna prizadevanja oblikovalcev politik, zainteresiranih strani kmetov in lokalnih skupnosti. Izboljšanje zbiranja in analize podatkov na nacionalni in evropski ravni lahko oblikovalcem politik zagotovi dragocen vpogled za oblikovanje ciljno usmerjenih strategij. Prav tako je treba pripraviti program usposabljanja, ki bo raziskal in zagotovil koristne in celovite informacije za razvoj sektorja.

SWOT analiza je lahko učinkovita sinteza vseh predhodno obravnavanih informacij in premislekov. Zato je cilj analize, ki je predstavljena v nadaljevanju, povzeti vse točke in pripraviti vse priložnosti in nevarnosti, ki jih ima sektor agroturizma v Evropi.

Vir informacij za pripravo preglednice je bil pridobljen z analizo podatkov iz vseh nacionalnih poročil, v katerih je država izvedla celovito oceno sektorja.

Z upoštevanjem teh dejavnikov analiza zagotavlja dragocen vpogled v trenutno stanje agroturizma v državah, vključenih v raziskavo, kar oblikovalcem politik in zainteresiranim stranem omogoča sprejemanje informiranih odločitev in izvajanje strategij za trajnostni razvoj tega sektorja.

PREDNOSTI	SLABOSTI
• Bogata kulturna dediščina; • prispevek k razvoju podeželja; • celoletna ponudba; • močna povezava med kakovostjo krajine in varstvom naravnih virov; • okrepljeno ohranjanje gastronomije in kulinaričnih tradici	• Na nacionalni in evropski ravni so na voljo omejeni podatki; • zapletenost upravnih postopkov, povezanih z izvajanjem dejavnosti; • izzivi pri prilagajanju objektov za zagotavljanje vključenosti gostov; • neustrezna infrastruktura na podeželskih območjih, vključno z internetno povezavo, cestami in javnim prevozom.
PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
• Ustvarjanje nekmetijskega dohodka; • povečanje povpraševanja po doživljajskem turizmu; • pomen za doseganje ključnih ciljev SKP 2023-2027, "zelenega dogovora" in strategije "od kmetije do vilice"; • ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti na podeželju.	• Obremenitev z zakonodajo in predpisi; • ločenost od kmetijske dejavnosti; • pomanjkanje institucionalne ozaveščenosti v zvezi s sektorjem; • demografske spremembe na podeželju, zlasti staranje prebivalstva; • visoki stroški naložb, povezani z ustanavljanjem kmetijsko-turističnih podjetij; • nezadostno število programov usposabljanja, prilagojenih potrebam sektorja.

VIRI

- Almeida, A., & Pinto Machado, L. (2021). Peripheral Territories, Tourism, and Regional Development. In *Rural Development and Rural Tourism: The Impact of Infrastructure Investments* (pp. 1-23). IntechOpen.
- Bennetoft, A. & Looström, A. (2019). Agriturism i Sverige. En paneldatastudie om agriturism och regional tillväxt i Sverige. <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/61763>
- Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (2017). Holidays in the countryside – analysis of the current situation and the market potential in agritourism. <https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/laendliche-Regionen/StudieAgrotourismus.html>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2010). Toerisme op ruim 2,2 duizend boerderijen. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2010/25/toerisme-op-ruim-2-2-duizend-boerderijen>
- Embacher, H. (2018). Farm Holidays in Austria. <https://www.teagasc.ie/media/website/publications/2018/Embacher.pdf>
- EUROPEAN COMMISSION (2022). COM(2022) 447 final. REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL 15th FINANCIAL REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL ON THE EUROPEAN AGRICULTURAL FUND FOR RURAL DEVELOPMENT (EAFRD) 2021 FINANCIAL YEAR. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12283-2022-INIT/en/pdf>
- EUROPEAN COMMISSION (2022). Factsheet on 2014-2020 national framework for rural development in Germany. https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2022-08/rdp-factsheet-germany-national-framework_en.pdf
- EUROPEAN COMMISSION (2022). Factsheet on 2014-2020 Rural Development Programme for the Netherlands. https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2022-12/rdp-factsheet-netherlands_en.pdf
- EUROPEAN COMMISSION (2023). Factsheet on 2014-2020 Rural Development Programme for Austria. https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-01/rpd-factsheet-austria_en.pdf
- EUROPEAN COMMISSION (2023). Factsheet on 2014-2022 Rural Development Programme for Sweden.
- EUROPEAN COMMISSION (2023). Fiche d'information sur le programme national de développement rural de la France (2014-2020). https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-04/rdp-factsheet-france-rural-network_fr.pdf
- Fiume, E (2014). Förutsättningar för agriturism i Emilia-Romagna. <https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/36127/VT14-69.pdf?sequence=3>
- Maria-Irina, A. (2017). Ecotourism, agro-tourism and rural tourism in the European Union. https://www.researchgate.net/publication/320272966_Ecotourism_agro-tourism_and_rural_tourism_in_the_European_Union
- Ministère de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt de la République Française (2013). Note d'orientation relative à la préparation du programme national de développement agricole et rural 2014-2020. https://agriculture.gouv.fr/sites/default/files/documents/pdf/circulaire_PNDAR_2014-2020_cle43b168.pdf
- Ministère de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt de la République Française & Chambres d'Agriculture (2013). Contrat d'objectifs des Chambres d'Agriculture pour les programmes de développement agricole et rural 2014-2020. <https://agriculture.gouv.fr/le-programme-national-de-developpement-agricole-et-rural-pndar-2014-2021>
- Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (2023). Verkenning agrotourisme. Eerste inzichten

- in ontwikkelingen, vragen, wensen en behoeftes op het gebied van agrotourisme. <https://www.nbt.nl/nl/site/programma/landelijk-gebied/verkenning-agrotourisme.htm>
- O. Balabanova, A. (2011). Basic features of agrotourism in Germany. <https://oaji.net/articles/2014/1-1401827374.pdf>
 - Potocnik Slavic, I. & Schmitz, S. (2013). Farm Tourism Across Europe. https://www.researchgate.net/publication/275995088_Farm_Tourism_Across_Europe
 - Quendler, E. (2019). The position of the farm holiday in Austrian tourism. <https://doi.org/10.1515/opag-2019-0069>
 - Rajovic, G., & Bulatović, J. (2017, February). Tourism rural development in the European context: Overview. *Scientific Electronic Archives*, 58-66.
 - REGULATION (EU) 2021/2115 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2115>
 - République Française. Journal officiel électronique authentifié n° 0142 du 18/06/2017. <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf?id=1ny8GcfBdZvHQnbB6O81fjj84qhQUAzO3QX-l4qWXKE=>
 - Roman, M. & Grudzień, P. (2021). The Essence of Agritourism and Its Profitability during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. <https://doi.org/10.3390/agriculture11050458>
 - Schaps, J. (2020). Agrartourismus in Deutschland und der EU. Studie in der Verbandskooperation zwischen dem Deutschen Bauernverband und dem Russischen Bauernverband AKKOR in Rahmen des Deutsch-Russischen Agrarpolitischen Dialogs. https://www.andreas-hermes-akademie.de/app/uploads/2021/04/2020_agrartourismus_in_deutschland_und_der_eu_end.pdf
 - Schmidt, F. (2013). Benchmarking de l'agritourisme en Autriche, Allemagne, France et Suisse. <https://sonar.ch/global/documents/316626>
 - Sharpley, R., & Vass, A. (2006). Tourism, farming and diversification: An attitudinal study. *Tourism Management*, 1040-1052.
 - Sidali, K.L. (2011). A sideways look at farm tourism in Germany and Italy. https://www.researchgate.net/publication/226904153_A_sideways_look_at_farm_tourism_in_Germany_and_in_Italy
 - Stotten, R., Maurer, M., Herrmann, H. & Schermer, M. (2019). Different Forms of Accommodation in Agritourism: The Role of Decoupled Farmer-Based Accommodation in the Ötztal Valley (Austria). <https://doi.org/10.3390/su11102841>
 - Urlaub am Bauernhof (2020). Mindestkriterien Urlaub am Bauernhof. <https://kategorisierung.urlaubambauernhof.at/Content/Mindestkriterien.pdf>
 - Van Koulil, M.C.C., Teeuwen, J.L. & Voskuilen, M.J. (1998). Aanbod van agrotourisme in Nederland. <https://edepot.wur.nl/261223>
 - Wojcieszak-Zbierska, M.M., Jęczyński, A., Zawadka, J. & Ugliński, J. (2020). Agritourism in the Era of Coronavirus (COVID-19): A Rapid Assessment from Poland. https://www.researchgate.net/publication/344178637_Agritourism_in_the_Era_of_the_Coronavirus_COVID-19_A_Rapid_Assessment_from_Poland